

UCZ SIĘ SAM

PODS

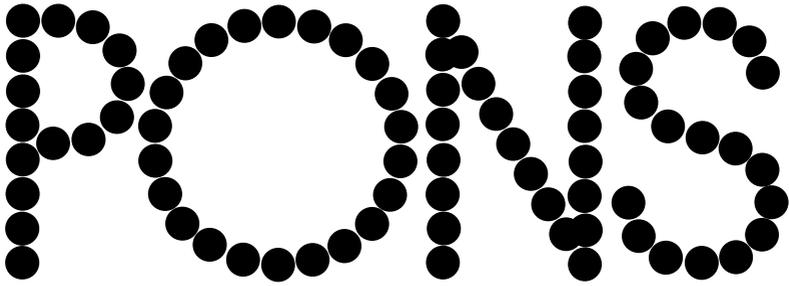
Czasy i czasowniki

niemieckie

reguły • przykłady w tabelach

LektorKlett

Czasy i czasowniki niemieckie

Eva Maria Weermann

Wydawnictwo LektorKlett
Poznań 2001

Wydawnictwo LektorKlett
ul. Raclawicka 72
60-302 Poznań
tel./faks (061) 861 88 28

Tytuł oryginału: Verbtabellen Deutsch

Projekt okładki: Erwin Poell, Ilona Arfaoui, Marian Winiecki

© Ernst Klett Verlag GmbH, Stuttgart 1999

© dla wydania polskiego Wydawnictwo LektorKlett, Poznań 2001

ISBN 83-88507-32-X

Tłumaczenie i adaptacja: Alina Rozynek

Redakcja serii: Robert Kuc

Redakcja tomu: Daria Miedziejko, Alina Rozynek

Skład: studio **KO** – Jerzy Nawrot

Druk: ABEDIK, Poznań

Wydanie I

Spis treści

W tej książce znajdziesz	4
Przegląd terminów gramatycznych	6
Co warto wiedzieć o odmianie czasowników niemieckich	7
Tabele koniugacyjne	13
I. Koniugacje regularne.	13
Czasowniki posiłkowe	13
<i>haben</i> – mieć.	13
<i>sein</i> – być.	14
<i>werden</i> – zostać, być	15
Czasowniki słabe	16
Czasownik modelowy <i>spielen</i> – grać.	16
Czasowniki mocne.	17
Czasownik modelowy <i>singen</i> – śpiewać	17
Czasowniki rozdzielnie złożone	18
Czasownik modelowy <i>aus•suchen</i> – wyszukać	18
Czasowniki zwrotne.	19
Czasownik modelowy z zaimkiem zwrotnym w bierniku: <i>sich sehnen</i> – tęsknić	19
Czasownik modelowy z zaimkiem zwrotnym w celowniku: <i>sich nützen</i> – przydać się	20
Strona bierna.	21
Strona bierna wyrażająca proces, działanie: <i>geöffnet werden</i>	21
Strona bierna określająca stan: <i>geöffnet sein</i>	22
II. Osobliwości	23
A. Osobliwości ortograficzno-fonetyczne	23
Dodanie -e- w czasownikach zakończonych na -den i -ten	23
Dodanie -e- w czasownikach zakończonych na -men i -nen	23
Dodanie -e- w czasownikach mocnych zakończonych na -sen, -ssen, -zen i -ßen	24
Zanik -s- w czasownikach zakończonych na -sen, -xen, -zen, -ssen i -ßen	24
Zanik -e- w czasownikach zakończonych na -eln i -ern	24
Podwojenie spółgłoski w czasownikach mocnych zakończonych na -ten, -fen i -ßen	25
Zanik podwójnej spółgłoski w czasownikach mocnych zakończonych na -tten, -fften, -mmen, -llen i -ssen	25
B. Osobliwości formalne	25
Czasowniki zakończone na -ieren	25
III. 101 czasowników w porządku alfabetycznym	26
Czasowniki mocne, czasowniki nieregularne słabe i czasowniki modalne.	26
Czasowniki słabe i mocne z osobliwościami koniugacyjnymi	99
Rekcja najczęściej używanych czasowników	103
Alfabetyczna lista czasowników	107

W tej książce znajdziesz

reguły dotyczące

- pisowni i wymowy czasowników niemieckich
- stosowania czasów niemieckich

tabele prezentujące

- formy czasowników niemieckich we wszystkich czasach
- nieregularności związane z odmianą czasowników niemieckich.

„Czasy i czasowniki niemieckie” zawierają **przejrzyste tabele koniugacyjne**, 91 słabych i mocnych czasowników modelowych, a także wzorcowe odmiany czasowników z rozdzielnym prefiksem, czasowników zwrrotnych i dla strony biernej. Wzory odmian pozwolą Ci bez trudu zorientować się w najważniejszych formach – także złożonych; dla ułatwienia osobliwości koniugacyjne zaznaczono kolorem. Poza tym w przykładowych przeglądach wytłumaczono, w których formach zmienia się pisownia i wymowa. Na końcu przedstawiono w skrócie dodatkowo 28 czasowników z ich typową szczególną odmianą.

Budowa tabel koniugacyjnych

The diagram illustrates the layout of German conjugation tables. It shows two examples: a table for the weak verb 'spielen' (page 16) and a table for the strong verb 'geben' (page 36). Numbered callouts (1-7) point to specific elements:

- 1: Verb title (spielen/geben)
- 2: Verb classification (weak/strong)
- 3: Verb stem and related forms (spielen - spielte - gespielt)
- 4: Verb classification (weak/strong)
- 5: Section header (INDIKATIV)
- 6: Section header (Präsens)
- 7: Section header (Futur I)

Table 1: spielen (weak verb)

INDIKATIV	Präsens ich spiele du spielst er spielt wir spielen ihr spielt sie spielen	Präteritum ich spielte du spieltest er spielte wir spielten ihr spieltet sie spielten	Plusquam ich spielte du spieltest er spielte wir spielten ihr spieltet sie spielten	Perfekt ich habe du hast er hat wir haben ihr habt sie haben	Plusquamperfekt ich hatte du hattest er hatte wir hatten ihr hattet sie hatten	
KONJUNKTIV I	ich spiele du spieldest er spiele wir spielten ihr spieltet sie spielten	Perfekt ich hätte du habest er habe wir haben ihr habet sie haben	KONJUNKTIV II	ich spielte du spieltest er spielte wir spielten ihr spieltet sie spielten	Plusquam ich hätte du hättest er hätte wir hätten ihr hättet sie hätten	
INFINITIV	Präsens spielen	Perfekt gespielt haben	PARTIZIP I	spielend	PARTIZIP II	gespielt

Table 2: geben (strong verb)

zmiana samogłoski rdziennej e: – a: – eo:
zmiana samogłoski w czasie teraźniejszym Präsens (patrz także str. 8)

INDIKATIV	Präsens ich gebe du gibst er gibt wir geben ihr gebt sie geben	Präteritum ich gab du gabst er gab wir gaben ihr gabt sie gaben	Plusquamperfekt ich hatte du hattest er hatte wir hatten ihr hattet sie hatten	Perfekt ich habe du hast er hat wir haben ihr habt sie haben	Futur I ich werde du wirst er wird wir werden ihr werdet sie werden	
KONJUNKTIV I	ich gebe du gebest er gebe wir geben ihr gebet sie geben	Perfekt ich habe du habest er habe wir haben ihr habet sie haben	KONJUNKTIV II	ich gäbe du gäbest er gäbe wir gäben ihr gäbet sie gäben	Plusquamperfekt ich hätte du hättest er hätte wir hätten ihr hättet sie hätten	
INFINITIV	Präsens geben	Perfekt gegeben haben	PARTIZIP I	gebend	PARTIZIP II	gegeben
IMPERATIV			gib (du) geben wir gebt (ihr) geben sie			

- ① **Numer koniugacji:** Za pomocą tego numeru można każdorazowo przyporządkować wszystkie czasowniki, które wymieniono w porządku alfabetycznym na końcu książki, odpowiedniemu wzorowi koniugacyjnemu.
- ② **Grupa czasownikowa:** Z reguły podaje ona, do której z dwóch niemieckich grup czasowników należy czasownik modelowy:
 - koniugacja słaba;
 - koniugacja mocna.
- ③ **Czasownik modelowy:** Czasownik, który jest przykładem dla wszystkich podobnych czasowników (z tym samym numerem koniugacji).
- ④ **Formy podstawowe:** Większość form koniugacyjnych czasowników mocnych można utworzyć od tych trzech form podstawowych:
 - pierwsza forma podstawowa: 1. osoba liczby pojedynczej trybu oznajmującego czasu teraźniejszego *Präsens*;
 - druga forma podstawowa: 1. osoba liczby pojedynczej trybu oznajmującego czasu przeszłego *Präteritum*;
 - trzecia forma podstawowa: imiesłów *Partizip II*.

Zapis zmiany samogłoski rdzennej oddaje to zjawisko w skróconej formie (np. **e** – **a**: – **e**: dla *lesen* – *las* – *gelesen*).

- ⑤ **Krótka charakterystyka:** Tutaj znajdziesz wskazówki dotyczące osobliwości i nieregularności wzoru koniugacyjnego. Przy czasownikach mocnych podana jest zawsze zmiana samogłoski rdzennej (patrz ④).
- ⑥ **Zaznaczenie końcówek:** Przy regularnych czasownikach modelowych koniugacji słabej i mocnej (numer koniugacji 4 i 5) **tlustym** drukiem zaznaczono końcówki, które dotyczą wszystkich pozostałych czasowników odpowiedniej grupy czasownikowej. (Uwaga: W wypadku kilku czasowników posiłkowych i modalnych istnieją wyjątki).
- ⑦ **Zaznaczenie kolorem:** Cechy czasowników mocnych i osobliwości nieregularnych czasowników słabych, a także anomalie w pisowni i wymowie są zaznaczone zielonym kolorem.

W **alfabetycznej liście czasowników** na końcu książki znajdziesz dodatkowo około 1500 słabych i mocnych czasowników. Numer stojący za czasownikiem podaje, według jakiego wzoru koniugacji odmienia się czasownik (patrz ① – numer koniugacji), na którego przykładzie tworzone są formy szukanego czasownika. Oprócz tego lista informuje również o **użyciu *haben* i *sein***, **formach zwrotnych czasownika**, a także o **rozdzielności prefiksów**.

Na stronach 7–12 przedstawiono zwięźle, choć z wieloma użytecznymi wskazówkami, jak tworzyć poszczególnie formy koniugacyjne.

Powodzenia!

Przegląd terminów gramatycznych

<i>Akkusativ (Wenfall)</i>	biernik
<i>Aktiv (Tatform)</i>	strona czynna
<i>Dativ (Wemfall)</i>	celownik
<i>Futur I (unvollendete Zukunft)</i>	czas przyszły (niedokonany)
<i>Futur II (vollendete Zukunft)</i>	czas przyszły (dokonany)
<i>Hilfsverb (Hilfszeitwort)</i>	czasownik posiłkowy
<i>Imperativ (Befehlsform)</i>	tryb rozkazujący
<i>Indikativ (Wirklichkeitsform)</i>	tryb oznajmujący
<i>Infinitiv (Grundform des Zeitworts)</i>	bezokolicznik
<i>Kompositum (zusammengesetztes Wort)</i>	złożenie
<i>Konjugation (Beugung des Zeitworts)</i>	odmiana czasownika
<i>Konjunktiv I (Möglichkeitsform in der Gegenwart)</i>	tryb przypuszczający w teraźniejszości
<i>Konjunktiv II (Möglichkeitsform in der Vergangenheit)</i>	tryb przypuszczający w przeszłości
<i>Konsonant (Mitlaut)</i>	spółgłoska
<i>Modalverb (Zeitwort der Art und Weise)</i>	czasownik modalny
<i>Orthographie (Rechtschreibung)</i>	ortografia
<i>Partizip I (Mittelwort der Gegenwart)</i>	imiesłów czasu teraźniejszego
<i>Partizip II (Mittelwort der Vergangenheit)</i>	imiesłów czasu przeszłego
<i>Passiv (Leideform)</i>	strona bierna
<i>Perfekt (vollendete Gegenwart)</i>	czas przeszły/dokonany teraźniejszy
<i>Personalpronomen (persönliches Fürwort)</i>	zaimek osobowy
<i>Plural (Mehrzahl)</i>	liczba mnoga
<i>Plusquamperfekt (Vorvergangenheit)</i>	czas zaprzeszły
<i>Präfix (Vorsilbe)</i>	prefiks, przedrostek
<i>Präsens (Gegenwart)</i>	czas teraźniejszy
<i>Präteritum (unvollendete Vergangenheit)</i>	czas przeszły (niedokonany)
<i>reflexives Verb (rückbezügliches Zeitwort)</i>	czasownik zwrotny
<i>Reflexivpronomen (rückbezügliches Fürwort)</i>	zaimek zwrotny
<i>Singular (Einzahl)</i>	liczba pojedyncza
<i>Tempus (Zeitform)</i>	czas
<i>Verb (Zeitwort)</i>	czasownik
<i>Vokal (Selbstlaut)</i>	samogłoska

Co warto wiedzieć o odmianie czasowników niemieckich

Czasowniki słabe i mocne

Czasowniki niemieckie można podzielić na dwie grupy: czasowniki słabe i mocne.

Czasowniki słabe:

- nie zmieniają samogłoski w rdzeniu czasownika: *ich spiele* → *ich spielte*,
- mają w czasie przeszłym *Präteritum* we wszystkich osobach **-t-**: *ich spielte*, *du spieltest*, *er spielte*...
- tworzą imiesłów czasu przeszłego *Partizip II* z przedrostkiem **ge-** i przez dodanie **-(e)t**: *spielen* → **gespielt**.

Czasowniki mocne:

- zawsze zmieniają samogłoskę rdzenną w czasie przeszłym *Präteritum*: *ich spreche* → *ich sprach*,
- niektóre zmieniają samogłoskę rdzenną także w czasie teraźniejszym *Präsens*, w trybie przypuszczającym *Konjunktiv II* i w trybie rozkazującym: *helfen* → *du hilfst*, *er hilft*; *er hülfte*; *hilf!*
- tworzą imiesłów czasu przeszłego *Partizip II* z przedrostkiem **ge-** i przez dodanie **-(e)n**: *sprechen* → **gesprochen**.

Tworzenie form czasowych (patrz także str. 16 – 17)

Czasowniki składają się zawsze z rdzenia czasownika i końcówek osobowych. Rdzeń czasownika otrzymujemy, skreślając końcówki osobowe.

Tryb oznajmujący *Indikativ*

Czas teraźniejszy *Präsens*

rdzeń czasownika + końcówki osobowe

Czasowniki słabe:

spielen → *ich spiel-e*, *du spiel-st*, *er spiel-t*, *wir spiel-en*, *ihr spiel-t*, *sie spiel-en*.

Czasowniki mocne:

fliegen → *ich flieg-e*, *du flieg-st*, *er flieg-t*, *wir flieg-en*, *ihr flieg-t*, *sie flieg-en*.

Osobliwości fonetyczne w czasie teraźniejszym *Präsens*

Dodanie -e-: Jeżeli rdzeń czasownika kończy się na **-d** lub **-t**, to w 2. i 3. osobie liczby pojedynczej, jak też w 2. osobie liczby mnogiej między rdzeń czasownika a końcówkę osobową wstawiamy **-e-** (patrz także str. 23):

czasowniki słabe: *reden* → *du red-e-st*, *er red-e-t*, *ihr red-e-t*;
arbeiten → *du arbeit-e-st*, *er arbeit-e-t*, *ihr arbeit-e-t*;

czasowniki mocne: *meiden* → *du meid-e-st*, *er meid-e-t*, *ihr meid-e-t*;
reiten → *du reit-e-st*, *er reit-e-t*, *ihr reit-e-t*.

Wyjątek: Do form czasowników mocnych, które zmieniają samogłoskę rdzenną w 2. i 3. osobie liczby pojedynczej, dodajemy **-e-** tylko w 2. osobie liczby mnogiej:

halten → *du hältst, er hält, ihr halt-e-t; laden* → *du lädst, er lädt, ihr lad-e-t.*

Do czasowników słabych dodajemy **-e-** także wtedy, gdy rdzeń kończy się na **-m** lub **-n** poprzedzone inną spółgłoską (oprócz **-l-** lub **-r-** czy też **-m-** lub **-n-**; patrz także str. 23):

rechnen → *du rechn-e-st, er rechn-e-t, ihr rechn-e-t;*

atmen → *du atm-e-st, er atm-e-t, ihr atm-e-t.*

Zanik -s-: Jeśli rdzeń czasownika kończy się na **-s**, **-ss**, **-ß**, **-x** lub **-z**, to z końcówki 2. osoby liczby pojedynczej wypada **-s-** (patrz także str. 24):

reisen → *du reis-t; küssen* → *du küss-t; grüßen* → *du grüß-t; faxen* → *du fax-t;*

blasen → *du bläs-t; messen* → *du miss-t; heißen* → *du heiß-t; sitzen* → *du sitz-t.*

Zanik -e-: Czasowniki zakończone na **-eln** tracą w 1. osobie liczby pojedynczej **-e-** z rdzenia. Przy czasownikach kończących się na **-ern** zjawisko to może zachodzić także w języku potocznym. Dodatkowo **-e-** wypada w 1. i 3. osobie liczby mnogiej z końcówki osobowej (patrz także str. 24):

klingeln → *ich kling-l-e, wir klingel-n, sie klingel-n;*

erinnern → *ich erinn-(e)-r-e, wir erinnern-n, sie erinnern-n.*

Zmiana samogłoski rdzennej: Niektóre mocne czasowniki zmieniają w 2. i 3. osobie liczby pojedynczej samogłoskę rdzenną przez wymianę **a** → **ä**, **o** → **ö**, **au** → **äu** lub przez przejście **e** → **i/ie** czy **ä** → **ie** także **ö** → **i**:

tragen → *du trägst, er trägt; stoßen* → *du stößt, er stößt; laufen* → *du läufst, er läuft;*

helfen → *du hilfst, er hilft; lesen* → *du liest, er liest.*

Czas przeszły Präteritum

Czasowniki słabe: rdzeń czasownika + -t- + końcówki osobowe

spielen → *ich spiel-t-e, du spiel-t-est, er spiel-t-e, wir spiel-t-en, ihr spiel-t-et, sie spiel-t-en.*

Czasowniki mocne: rdzeń czasownika + końcówki osobowe.

Przy czasownikach mocnych 1. i 3. osoba liczby pojedynczej pozostają bez końcówek osobowych, dodatkowo we wszystkich formach zmienia się samogłoska rdzenna:

fliegen → *ich flog, du flog-st, er flog, wir flog-en, ihr flog-t, sie flog-en.*

Osobliwości fonetyczne w czasie przeszłym Präteritum

Dodanie -e-: Do czasowników słabych, których rdzeń kończy się na **-d** lub **-t**, dodajemy **-e-** między rdzeniem a typowym dla czasu Präteritum **-t-** (patrz także str. 23):

reden → *ich red-e-te, du red-e-test, er red-e-te, wir red-e-ten, ihr red-e-tet, sie red-e-ten;*

arbeiten → *ich arbeit-e-te, du arbeit-e-test, er arbeit-e-te, wir arbeit-e-ten,*

ihr arbeit-e-tet, sie arbeit-e-ten.

Tak samo dzieje się z czasownikami słabymi o rdzeniu kończącym się na **-m** lub **-n**, które poprzedza inna spółgłoska (oprócz **-l-** lub **-r-** czy też **-m-** lub **-n-**; patrz także str. 23):

rechnen → *ich rechn-e-te, du rechn-e-test, er rechn-e-te, wir rechn-e-ten, ihr rechn-e-tet, sie rechn-e-ten*;
atmen → *ich atm-e-te, du atm-e-test, er atm-e-te, wir atm-e-ten, ihr atm-e-tet, sie atm-e-ten*.

Do czasowników mocnych, których rdzeń kończy się na **-d** lub **-t**, także dodajemy **-e** w 2. osobie liczby mnogiej (patrz także str. 23):

finden → *ihr fand-e-t*; *halten* → *ihr hielt-e-t*.

Tak samo do czasowników mocnych, których rdzeń kończy się na **-s**, **-ss**, **-z** lub **-ß** i w których zachodzi zmiana samogłoski rdzennej z samogłoski krótkiej na długą, dodajemy spółkę **-e** w 2. osobie liczby pojedynczej i mnogiej (tu fakultatywnie; patrz także str. 24):

weisen → *du wies-e-st, ihr wies-(e)-t*; *lassen* → *du ließ-e-st, ihr ließ-(e)-t*;
schmelzen → *du schmolz-e-st, ihr schmolz-(e)-t*; *gießen* → *du goss-e-st, ihr goss-(e)-t*.

Podwojenie spółgłosek: W czasownikach mocnych, których rdzeń kończy się na **-t**, **-f** lub **-ß** i które w czasie przeszłym *Präteritum* zmieniają samogłoskę z długiej na krótką, podwajamy tę spółgłoskę we wszystkich osobach (patrz także str. 25):

streiten → *ich stritt, du strittst...* *schleifen* → *ich schliff, du schliffst...*
reißen → *ich riss, du rissst...*

Zanik podwójnej spółgłoski: Inaczej niż w powyżej omówionym wypadku przy zmianie samogłoski z krótkiej na długą przed **-tt**, **-ff**, **-mm**, **-ll** i **-ss** znika druga spółgłoska (patrz także str. 25):

bitten → *ich bat, du bat(e)st...* *treffen* → *ich traf, du trafst...*
kommen → *ich kam, du kamst...* *fallen* → *ich fiel, du fielst...*
lassen → *ich ließ, du ließest...*

Czas przeszły Perfekt

haben lub sein w czasie teraźniejszym + imiesłów czasu przeszłego Partizip II

spielen → *ich habe gespielt, du hast gespielt, er hat gespielt...*
fliegen → *ich bin geflogen, du bist geflogen, er ist geflogen...*

Imiesłów czasu przeszłego *Partizip II* czasowników słabych powstaje przez postawienie prefiksu **ge-** przed rdzeń czasownika i dodanie końcówki **-t**. Do czasowników, do których dodajemy spółkę **-e-** (patrz wyżej), dodajemy końcówkę **-et**:

spielen → **ge-spiel-t**; *reden* → **ge-red-et**.

Do czasowników mocnych dodajemy końcówkę **-(e)n**, a część z nich zmienia samogłoskę rdzenną:

tragen → **ge-trag-en**; *fliegen* → **ge-flog-en**.

Czasowniki mocne, w których zachodzi podwojenie spółgłoski w czasie przeszłym *Präteritum* (patrz wyżej), zachowują je także w imiesłowie czasu przeszłego *Partizip II*:

streiten → *gestritten*; *schleifen* → *geschliffen*; *reißen* → *gerissen*.

W czasownikach rozdzielnie złożonych z rozdzielnym prefiksem (patrz niżej) umieszczamy **-ge-** między prefiksem i rdzeniem czasownika:

absagen → *ab-ge-sag-t*; *aussteigen* → *aus-ge-stieg-en*.

Czasowniki nierozdzielnie złożone z nierozdzielnym prefiksem (patrz niżej) i czasowniki kończące się na **-ieren** tworzą imiesłów czasu przeszłego *Partizip II* bez przedrostka **ge-**:

berichten → *be-richt-et*; *vergleichen* → *ver-glich-en*; *studieren* → *studier-t*.

Prefiksy nierozdzielne są nieakcentowane i pozostają zawsze połączone z czasownikiem. Są to: *be-*, *emp-*, *ent-*, *er-*, *ge-*, *hinter-*, *miss-*, *ver-*, *wider-* i *zer-*.

zerstören → *ich zerstöre*, *ich zerstörte*, ***zerstöre!***...

Prefiksy rozdzielne są akcentowane i – poza bezokolicznikiem i imiesłowem czasu przeszłego *Partizip II* – są oddzielone od czasownika. Należą do nich m.in.: *ab-*, *an-*, *auf-*, *aus-*, *bei-*, *ein-*, *mit-*, *nach-*, *vor-* i *zu-*.

aussuchen → *ich suche aus*, *ich suchte aus*, *suche aus!*...

Czas zaprzeszyły Plusquamperfekt

haben lub *sein* w czasie przeszłym *Präteritum* + imiesłów czasu przeszłego *Partizip II*

spielen → *ich hatte gespielt*, *du hattest gespielt*, *er hatte gespielt*...

fliegen → *ich war geflogen*, *du warst geflogen*, *er war geflogen*...

Czas przyszły Futur I

werden w czasie teraźniejszym *Präsens* + bezokolicznik

spielen → *ich werde spielen*, *du wirst spielen*, *er wird spielen*...

fliegen → *ich werde fliegen*, *du wirst fliegen*, *er wird fliegen*...

Czas przyszły Futur II

werden w czasie teraźniejszym *Präsens* + imiesłów czasu przeszłego *Partizip II* +

haben lub *sein*

spielen → *ich werde gespielt haben*, *du wirst gespielt haben*...

fliegen → *ich werde geflogen sein*, *du wirst geflogen sein*...

Tryb przypuszczający Konjunktiv

Konjunktiv I

Cechą trybu przypuszczającego *Konjunktiv I* jest **-e(-)** we wszystkich formach. Wszystkie czasowniki tworzą *Konjunktiv I* z takim samym rdzeniem jak czas teraźniejszy *Präsens*. Do niego dodaje się końcówki osobowe:

spielen → *ich spiel-e, du spiel-est, er spiel-e, wir spiel-en, ihr spiel-et, sie spiel-en*;
waschen → *ich wasch-e, du wasch-est, er wasch-e, wir wasch-en, ihr wasch-et, sie wasch-en*.

Tryb przypuszczający *Konjunktiv I* jest często zastępowany przez *Konjunktiv II* lub *Konjunktiv* z *würde* (patrz niżej).

Konjunktiv II

Czasowniki słabe: = czas przeszły *Präteritum* w trybie oznajmującym *Indikativ*

spielen → *ich spiel-t-e, du spiel-t-est, er spiel-t-e, wir spiel-t-en, ihr spiel-t-et, sie spiel-t-en*.

Czasowniki mocne:

rdzeń czasownika w czasie *Präteritum* w trybie *Indikativ* + końcówki trybu *Konjunktiv I*.

Wiele czasowników mocnych zmienia przy tym samogłoskę w rdzeniu czasu przeszłego *Präteritum*:

hängen → *ich hing-e, du hing-est, er hing-e, wir hing-en, ihr hing-et, sie hing-en*;
waschen → *ich wüsch-e, du wüsch-est, er wüsch-e, wir wüsch-en, ihr wüsch-et, sie wüsch-en*.

Tryb przypuszczający *Konjunktiv II* jest często zastępowany formami trybu *Konjunktiv* z *würde* (patrz niżej).

(Konjunktiv) Perfekt

formy *Konjunktiv I* *haben* lub *sein* + imiesłów czasu przeszłego *Partizip II*

spielen → *ich habe gespielt, du habest gespielt, er habe gespielt...*
fliegen → *ich sei geflogen, du sei(e)st geflogen, er sei geflogen...*

(Konjunktiv) Plusquamperfekt

formy *Konjunktiv II* *haben* lub *sein* + imiesłów czasu przeszłego *Partizip II*

spielen → *ich hätte gespielt, du hättest gespielt, er hätte gespielt...*
fliegen → *ich wäre geflogen, du wär(e)st geflogen, er wäre geflogen...*

Futur I

formy *Konjunktiv I werden* + bezokolicznik

spielen → *ich werde spielen, du werdest spielen, er werde spielen...*

fliegen → *ich werde fliegen, du werdest fliegen, er werde fliegen...*

Formy *Konjunktiv I* czasownika *werden* są oprócz 2. i 3. osoby liczby pojedynczej – identyczne z formami czasu teraźniejszego *Präsens*.

Futur II

formy *Konjunktiv II werden* + imiesłów czasu przeszłego *Partizip II* +

haben lub *sein*

spielen → *ich werde gespielt haben, du werdest gespielt haben...*

fliegen → *ich werde geflogen sein, du werdest geflogen sein...*

Konjunktiv z würde

Wiele form trybu przypuszczającego *Konjunktiv* czasowników słabych i częściowo także mocnych nie różni się od form trybu oznajmującego *Indikativ*. Dlatego tworzy się często *Konjunktiv z würde* (formą trybu *Konjunktiv II* czasownika *werden*) i bezokolicznikiem. Forma *würde* może zastępować prawie wszystkie formy trybu *Konjunktiv*, przede wszystkim zastępuje jednak tryb *Konjunktiv II*.

spielen → *ich würde spielen, du würdest spielen, er würde spielen...*

fliegen → *ich würde fliegen, du würdest fliegen, er würde fliegen...*

Tryb rozkazujący Imperativ

2. osoba liczby pojedynczej: rdzeń czasownika + **-e** .

2. osoba liczby mnogiej: rdzeń czasownika + **-(e)t** .

1. osoba liczby mnogiej + formy grzecznościowe: rdzeń czasownika + **-en** .

Końcówka **-e** w 2. osobie liczby pojedynczej może być często opuszczana. Musi jednak pozostać w czasownikach kończących się na **-eln** i **-ern** i przy zakończeniach rdzenia czasownika na **-d**, **-t** lub **-ig**:

spielen → *spiel-e!/spiel! spiel-en wir! spiel-t! spiel-en Sie!*

reden → *red-e! red-en wir! red-et! red-en Sie!*

beruhigen → *beruhig-e! beruhig-en wir! beruhig-t! beruhig-en Sie!*

Czasowniki mocne, w których zachodzi zmiana samogłoski **e** → **i** w czasie teraźniejszym *Präsens*, zmieniają tę samogłoskę także w liczbie pojedynczej trybu rozkazującego *Imperativ*. Ponadto końcówka **-e** jest w tych wypadkach zawsze opuszczana:

lesen → *lies!* *sehen* → *sieh!*

haben

mieć
haben – hatte – gehabt

—INDIKATIV—

Präsens

ich habe
du **hast**
er **hat**
wir haben
ihr habt
sie haben

Perfekt

ich habe gehabt
du **hast** gehabt
er **hat** gehabt
wir haben gehabt
ihr habt gehabt
sie haben gehabt

Futur I

ich werde haben
du wirst haben
er wird haben
wir werden haben
ihr werdet haben
sie werden haben

Präteritum

ich **hatte**
du **hattest**
er **hatte**
wir **hatten**
ihr **hattet**
sie **hatten**

Plusquamperfekt

ich hatte gehabt
du **hattest** gehabt
er hatte gehabt
wir hatten gehabt
ihr **hattet** gehabt
sie hatten gehabt

Futur II

ich werde gehabt haben
du wirst gehabt haben
er wird gehabt haben
wir werden gehabt haben
ihr werdet gehabt haben
sie werden gehabt haben

—KONJUNKTIV—

Konjunktiv I

ich habe
du habest
er habe
wir haben
ihr habet
sie haben

Perfekt

ich habe gehabt
du habest gehabt
er habe gehabt
wir haben gehabt
ihr habet gehabt
sie haben gehabt

Futur I

ich werde haben
du werdest haben
er werde haben
wir werden haben
ihr werdet haben
sie werden haben

Konjunktiv II

ich **hätte**
du **hättest**
er **hätte**
wir **hätten**
ihr **hättet**
sie **hätten**

Plusquamperfekt

ich hätte gehabt
du **hättest** gehabt
er hätte gehabt
wir hätten gehabt
ihr **hättet** gehabt
sie hätten gehabt

Futur II

ich werde gehabt haben
du werdest gehabt haben
er werde gehabt haben
wir werden gehabt haben
ihr werdet gehabt haben
sie werden gehabt haben

—INFINITIV—

Präsens

haben

Perfekt

gehabt haben

—PARTIZIP—

Partizip I

habend

Partizip II

gehabt

—IMPERATIV—

hab(e) (du)

haben wir

habt (ihr)

haben Sie

sein

być
sein – war – gewesen

— INDIKATIV —

Präsens

ich **bin**
du **bist**
er **ist**
wir **sind**
ihr **seid**
sie **sind**

Perfekt

ich bin gewesen
du bist gewesen
er ist gewesen
wir sind gewesen
ihr seid gewesen
sie sind gewesen

Futur I

ich werde sein
du wirst sein
er wird sein
wir werden sein
ihr werdet sein
sie werden sein

Präteritum

ich **war**
du **warst**
er **war**
wir **waren**
ihr **wart**
sie **waren**

Plusquamperfekt

ich war gewesen
du warst gewesen
er war gewesen
wir waren gewesen
ihr wart gewesen
sie waren gewesen

Futur II

ich werde gewesen sein
du wirst gewesen sein
er wird gewesen sein
wir werden gewesen sein
ihr werdet gewesen sein
sie werden gewesen sein

— KONJUNKTIV —

Konjunktiv I

ich sei
du sei(e)st
er sei
wir seien
ihr sei(e)t
sie seien

Perfekt

ich sei gewesen
du sei(e)st gewesen
er sei gewesen
wir seien gewesen
ihr sei(e)t gewesen
sie seien gewesen

Futur I

ich werde sein
du werdest sein
er werde sein
wir werden sein
ihr werdet sein
sie werden sein

Konjunktiv II

ich **wäre**
du **wär(e)st**
er **wäre**
wir **wären**
ihr **wär(e)t**
sie **wären**

Plusquamperfekt

ich wäre gewesen
du wär(e)st gewesen
er wäre gewesen
wir wären gewesen
ihr wär(e)t gewesen
sie wären gewesen

Futur II

ich werde gewesen sein
du werdest gewesen sein
er werde gewesen sein
wir werden gewesen sein
ihr werdet gewesen sein
sie werden gewesen sein

— INFINITIV —

Präsens

sein

Perfekt

gewesen sein

— PARTIZIP —

Partizip I

seiend

Partizip II

gewesen

— IMPERATIV —

sei (du)
seien wir
seid (ihr)
seien Sie

werden

stać się, zostać, być
werden – wurde – worden/geworden

zmiana samogłoski rdzennej **e – u – o**

Forma imiesłowu czasu przeszłego *Partizip II* czasownika posiłkowego *werden* brzmi *worden*: *Er ist geliebt worden*. Przy czasowniku samodzielnym jest to *geworden*: *Er ist Arzt geworden*.

—INDIKATIV—

Präsens

ich werde
du **wirst**
er **wird**
wir werden
ihr werdet
sie werden

Perfekt

ich bin worden
du bist worden
er ist worden
wir sind worden
ihr seid worden
sie sind worden

Futur I

ich werde werden
du wirst werden
er wird werden
wir werden werden
ihr werdet werden
sie werden werden

Präteritum

ich **wurde**
du **wurdest**
er **wurde**
wir **wurden**
ihr **wurdet**
sie **wurden**

Plusquamperfekt

ich war worden
du warst worden
er war worden
wir waren worden
ihr wart worden
sie waren worden

Futur II

ich werde worden sein
du wirst worden sein
er wird worden sein
wir werden worden sein
ihr werdet worden sein
sie werden worden sein

—KONJUNKTIV—

Konjunktiv I

ich werde
du werdest
er werde
wir werden
ihr werdet
sie werden

Perfekt

ich sei worden
du sei(e)st worden
er sei worden
wir seien worden
ihr sei(e)t worden
sie seien worden

Futur I

ich werde werden
du werdest werden
er werde werden
wir werden werden
ihr werdet werden
sie werden werden

Konjunktiv II

ich **würde**
du **würdest**
er **würde**
wir **würden**
ihr **würdet**
sie **würden**

Plusquamperfekt

ich wäre worden
du wär(e)st worden
er wäre worden
wir wären worden
ihr wär(e)t worden
sie wären worden

Futur II

ich werde worden sein
du werdest worden sein
er werde worden sein
wir werden worden sein
ihr werdet worden sein
sie werden worden sein

—INFINITIV—

Präsens

werden

Perfekt

worden sein

—PARTIZIP—

Partizip I

werdend

Partizip II

worden/geworden

—IMPERATIV—

werd(e) (du)
werden wir
werdet (ihr)
werden Sie

spielen

grać
spielen – spielte – gespielt

czasownik regularny

INDIKATIV

Präsens

ich spiele
du spiel**st**
er spiel**t**
wir spiel**en**
ihr spiel**t**
sie spiel**en**

Präteritum

ich spiel**te**
du spiel**test**
er spiel**te**
wir spiel**ten**
ihr spiel**tet**
sie spiel**ten**

Perfekt

ich habe gespielt
du hast gespielt
er hat gespielt
wir haben gespielt
ihr habt gespielt
sie haben gespielt

Plusquamperfekt

ich hatte gespielt
du hattest gespielt
er hatte gespielt
wir hatten gespielt
ihr hattet gespielt
sie hatten gespielt

Futur I

ich werde spielen
du wirst spielen
er wird spielen
wir werden spielen
ihr werdet spielen
sie werden spielen

Futur II

ich werde gespielt haben
du wirst gespielt haben
er wird gespielt haben
wir werden gespielt haben
ihr werdet gespielt haben
sie werden gespielt haben

KONJUNKTIV

Konjunktiv I

ich spiele
du spiel**est**
er spiele
wir spiel**en**
ihr spiel**et**
sie spiel**en**

Konjunktiv II

ich spiel**te**
du spiel**test**
er spiel**te**
wir spiel**ten**
ihr spiel**tet**
sie spiel**ten**

Perfekt

ich habe gespielt
du habest gespielt
er habe gespielt
wir haben gespielt
ihr habet gespielt
sie haben gespielt

Plusquamperfekt

ich hätte gespielt
du hättest gespielt
er hätte gespielt
wir hätten gespielt
ihr hättet gespielt
sie hätten gespielt

Futur I

ich werde spielen
du werdest spielen
er werde spielen
wir werden spielen
ihr werdet spielen
sie werden spielen

Futur II

ich werde gespielt haben
du werdest gespielt haben
er werde gespielt haben
wir werden gespielt haben
ihr werdet gespielt haben
sie werden gespielt haben

INFINITIV

Präsens

spielen

Perfekt

gespielt haben

PARTIZIP

Partizip I

spielend

Partizip II

gespielt

IMPERATIV

spiel(e) (du)
spiel**en** wir
spiel**t** (ihr)
spiel**en** Sie

singen

śpiewać
singen – sang – gesungen

czasownik regularny ze zmianą samogłoski rdzennej **i – a – u**

INDIKATIV

Präsens

ich **singe**
du **singst**
er **singt**
wir **singen**
ihr **singt**
sie **singen**

Perfekt

ich habe **gesungen**
du hast **gesungen**
er hat **gesungen**
wir haben **gesungen**
ihr habt **gesungen**
sie haben **gesungen**

Futur I

ich werde **singen**
du wirst **singen**
er wird **singen**
wir werden **singen**
ihr werdet **singen**
sie werden **singen**

Präteritum

ich **sang**
du **sang(e)st**
er **sang**
wir **sangen**
ihr **sang(e)t**
sie **sangen**

Plusquamperfekt

ich hatte **gesungen**
du hattest **gesungen**
er hatte **gesungen**
wir hatten **gesungen**
ihr hattet **gesungen**
sie hatten **gesungen**

Futur II

ich werde **gesungen haben**
du wirst **gesungen haben**
er wird **gesungen haben**
wir werden **gesungen haben**
ihr werdet **gesungen haben**
sie werden **gesungen haben**

KONJUNKTIV

Konjunktiv I

ich **singe**
du **singest**
er **singe**
wir **singen**
ihr **singet**
sie **singen**

Perfekt

ich habe **gesungen**
du habest **gesungen**
er habe **gesungen**
wir haben **gesungen**
ihr habet **gesungen**
sie haben **gesungen**

Futur I

ich werde **singen**
du werdest **singen**
er werde **singen**
wir werden **singen**
ihr werdet **singen**
sie werden **singen**

Konjunktiv II

ich **sänge**
du **sängest**
er **sänge**
wir **sängen**
ihr **sänget**
sie **sängen**

Plusquamperfekt

ich hätte **gesungen**
du hättest **gesungen**
er hätte **gesungen**
wir hätten **gesungen**
ihr hättet **gesungen**
sie hätten **gesungen**

Futur II

ich werde **gesungen haben**
du werdest **gesungen haben**
er werde **gesungen haben**
wir werden **gesungen haben**
ihr werdet **gesungen haben**
sie werden **gesungen haben**

INFINITIV

Präsens

singen

Perfekt

gesungen haben

PARTIZIP

Partizip I

singend

Partizip II

gesungen

IMPERATIV

sing(e) (du)
singen wir
singt (ihr)
singen Sie

aus•suchen

wyszukać
aussuchen – suchte **aus** – **ausgesucht**

czasownik z prefiksem rozdzielającym (patrz także str. 10)

INDIKATIV

Präsens

ich suche **aus**
du suchst **aus**
er sucht **aus**
wir suchen **aus**
ihr sucht **aus**
sie suchen **aus**

Perfekt

ich habe **ausgesucht**
du hast **ausgesucht**
er hat **ausgesucht**
wir haben **ausgesucht**
ihr habt **ausgesucht**
sie haben **ausgesucht**

Futur I

ich werde **aussuchen**
du wirst **aussuchen**
er wird **aussuchen**
wir werden **aussuchen**
ihr werdet **aussuchen**
sie werden **aussuchen**

Präteritum

ich suchte **aus**
du suchtest **aus**
er suchte **aus**
wir suchten **aus**
ihr suchtet **aus**
sie suchten **aus**

Plusquamperfekt

ich hatte **ausgesucht**
du hattest **ausgesucht**
er hatte **ausgesucht**
wir hatten **ausgesucht**
ihr hättet **ausgesucht**
sie hatten **ausgesucht**

Futur II

ich werde **ausgesucht haben**
du wirst **ausgesucht haben**
er wird **ausgesucht haben**
wir werden **ausgesucht haben**
ihr werdet **ausgesucht haben**
sie werden **ausgesucht haben**

KONJUNKTIV

Konjunktiv I

ich suche **aus**
du suchest **aus**
er suche **aus**
wir suchen **aus**
ihr suchet **aus**
sie suchen **aus**

Perfekt

ich habe **ausgesucht**
du habest **ausgesucht**
er habe **ausgesucht**
wir haben **ausgesucht**
ihr habet **ausgesucht**
sie haben **ausgesucht**

Futur I

ich werde **aussuchen**
du werdest **aussuchen**
er werde **aussuchen**
wir werden **aussuchen**
ihr werdet **aussuchen**
sie werden **aussuchen**

Konjunktiv II

ich suchte **aus**
du suchtest **aus**
er suchte **aus**
wir suchten **aus**
ihr suchtet **aus**
sie suchten **aus**

Plusquamperfekt

ich hätte **ausgesucht**
du hättest **ausgesucht**
er hätte **ausgesucht**
wir hätten **ausgesucht**
ihr hättet **ausgesucht**
sie hätten **ausgesucht**

Futur II

ich werde **ausgesucht haben**
du werdest **ausgesucht haben**
er werde **ausgesucht haben**
wir werden **ausgesucht haben**
ihr werdet **ausgesucht haben**
sie werden **ausgesucht haben**

INFINITIV

Präsens

aussuchen

Perfekt

ausgesucht haben

PARTIZIP

Partizip I

aussuchend

Partizip II

ausgesucht

IMPERATIV

such(e) (du) **aus**
suchen wir **aus**
sucht (ihr) **aus**
suchen Sie **aus**

sich sehen tęsknić

czasownik zwrotny z zaimkiem zwrotnym w bierniku

—INDIKATIV—

Präsens

ich sehe **mich**
 du sehnst **dich**
 er sehnt **sich**
 wir sehen **uns**
 ihr seht **euch**
 sie sehen **sich**

Perfekt

ich habe **mich** gesehen
 du hast **dich** gesehen
 er hat **sich** gesehen
 wir haben **uns** gesehen
 ihr habt **euch** gesehen
 sie haben **sich** gesehen

Futur I

ich werde **mich** sehen
 du wirst **dich** sehen
 er wird **sich** sehen
 wir werden **uns** sehen
 ihr werdet **euch** sehen
 sie werden **sich** sehen

Präteritum

ich sehnte **mich**
 du sehntest **dich**
 er sehnte **sich**
 wir sehnten **uns**
 ihr sehtet **euch**
 sie sehnten **sich**

Plusquamperfekt

ich hatte **mich** gesehen
 du hattest **dich** gesehen
 er hatte **sich** gesehen
 wir hatten **uns** gesehen
 ihr hättet **euch** gesehen
 sie hatten **sich** gesehen

Futur II

ich werde **mich** gesehen haben
 du wirst **dich** gesehen haben
 er wird **sich** gesehen haben
 wir werden **uns** gesehen haben
 ihr werdet **euch** gesehen haben
 sie werden **sich** gesehen haben

—KONJUNKTIV—

Konjunktiv I

ich sehe **mich**
 du sehnest **dich**
 er sehe **sich**
 wir sehen **uns**
 ihr sehet **euch**
 sie sehen **sich**

Perfekt

ich habe **mich** gesehen
 du habest **dich** gesehen
 er habe **sich** gesehen
 wir haben **uns** gesehen
 ihr habet **euch** gesehen
 sie haben **sich** gesehen

Futur I

ich werde **mich** sehen
 du werdest **dich** sehen
 er werde **sich** sehen
 wir werden **uns** sehen
 ihr werdet **euch** sehen
 sie werden **sich** sehen

Konjunktiv II

ich sehnte **mich**
 du sehntest **dich**
 er sehnte **sich**
 wir sehnten **uns**
 ihr sehtet **euch**
 sie sehnten **sich**

Plusquamperfekt

ich hätte **mich** gesehen
 du hättest **dich** gesehen
 er hätte **sich** gesehen
 wir hätten **uns** gesehen
 ihr hättet **euch** gesehen
 sie hätten **sich** gesehen

Futur II

ich werde **mich** gesehen haben
 du werdest **dich** gesehen haben
 er werde **sich** gesehen haben
 wir werden **uns** gesehen haben
 ihr werdet **euch** gesehen haben
 sie werden **sich** gesehen haben

—INFINITIV—

Präsens

sich sehen

Perfekt

sich gesehen haben

—PARTIZIP—

Partizip I

sich sehnd

Partizip II

sich geseht

—IMPERATIV—

sehn(e) **dich**

sehen **wir** uns

seht **euch**

sehen Sie **sich**